

Op de verstrooide velden van het internet

JOORIS VAN HULLE

Het gedicht 'Laatste foto van de vrede', waarmee **Jean-Paul Rosenberg** in 2018 de Turing Gedichtenwedstrijd won, opent ook zijn gelijknamige debuutbundel.

In barok aandoende verzen die zich in hun soms overspannen zeggingskracht enkel laten intomen door het consequent gebruik van kwatrijnen en terzinen, hangt Rosenberg een beeld op van een samenleving die bezig is zichzelf weer uit te vinden nu, zoals het aan het begin van het titelgedicht luidt, 'de verwoesting onafwendbaar blijkt'. Zekerheden, als die er nog waren, worden onderuitgehaald, of zoals het luidt in de slotstrofe: 'De foto liegt niet. Nog even en dan gaat het los / begint het zoeken met honden naar overlevenden. / Tot dan steken we de koppen in het zand, trakteren / het gouden kalf op Baçh, blijven God door de vingers zien.' Het 'gouden kalf', zoals de titel van de eerste afdeling luidt, heeft ons volgens Rosenberg al te lang de ogen doen sluiten voor wat onafwendbaar op ons afkomt, want: 'Orde en tucht. Wegens gebrek aan kennis / vertrouwen we op onze instituties, bevruchten de loopgraaf, / zaaien siringen op het slagveld in.' Wat rest, wat nog kan: 'We beginnen met een schone lei, maar ondergronds. Nog zonder naam / want dat kan wachten tot de juiste vorm er is.'

Tegen de dubbelhartige houding van aanvaarding en (mogelijk een vorm van) verzet, van begrijpen en blijvend ontkennen, wordt in de afdelingen die volgen een 'andere' realiteit geplaatst die nadrukkelijk focust op de virtuele wereld die de werkelijkheid overschaduwet. Na een passage langs het 'Sanatorium *Soulscape*', van intakegesprek tot de aanpak door de therapeut ('Haar zwanenwoorden grondelen in zielengrond / naar wortels van de monsters die zij snapt') en groepsessies, krijgt een transformatie vorm. De slotverzen van deze afdeling ('de ziel hervindt / haar vorm, vliegt op en tjlpt een genesis') bieden de perfecte opstap naar de afdeling 'Van Roosje Waarlant, *poet in residence*'. Hier wordt volop gefocust op de wolken (de 'cloud' waarin we onze info opslaan), de wereld wordt bekeken in 3D. Deze idee wordt verder ontwikkeld in de afdeling 'Digital soul', waarin kunstmatige intelligentie via het googelen en inloggen deze bedenking genereert: 'Met elke levensvraag

© Chris van Houts

vervangen door een zoekopdracht / weergalmt het idioom van drones, het infrarood waarin jij droomt / je God te zien als een vermoeide ballerino die het oerlicht kloont / tot iets wat jou ontworpen heeft, bezielt, onttroont.'

Het verlies van de identiteit wordt dan verder in de afdeling 'De reis naar het lege kwartier of ode aan onze Heldere Leider' geëxpliciteerd door de behoefte aan

een goeroe om de weg te wijzen en een grote geest die over de gedachten waakt, een leider die ons voorgaat en desnoods kastijdt.

Het klinkt huiveringwekkend actueel in het licht van wat nu gebeurt in Oekraïne... 'Wij zullen vanaf nu zijn woorden zijn, zijn talen / ons lichaam minnen zoals hij eens ons lichaam nam, wij / zullen uit zijn namen troost gaan zaaien, vloeibaar nederdalen / op de verschaalde niemandslanden die hij in ons achterlaat.' Hoe dystopisch het geheel ook moge zijn, in de vijf gedichten die de slotafdeling 'De winterzwemmer' vormen, worden de ruggen gerecht. De ik duikt in het ijskoude water: 'ik keer terug naar waar ik met mijn vissenstaart / mijn oorsprong vond', 'ik drijf weg uit deze droom, ontkom / stroomopwaarts, naar de bron'. Er is nog hoop...

JEAN-PAUL ROSENBERG
LAATSTE FOTO
VAN DE VREDE
DE ARBEIDERSPERS,
AMSTERDAM, 2022
72 P. / € 20,00